

bas svira bas

milenko pajić

»Moja opsesija bili su krupni planovi. Satima bih, kroz okvir kutije za šibice, zumirao kadrove koji su me okruživali. Osavrćem se, biram. Lica u kafanskom dimu. Rugobe, face sa dna. Dalje, dublje: lica zarasla u zapušteno brade pune znoja; deo obraza, samo zelenkastosiva koža i vlakna, crna, crvena, bela. Golema, naherena debla obrva. Balvani i izukrštano granje brkova. Rez. Šven kroz kafanski dim. Zum na jedno grozno lice. Sve do graški znoja koje cakle na čelu i obronku ćele.«

Martin Tarner, basista u grupi Visbon Eš, rođen 1947. Grupa osnovana 1969. Treći album »Argus« bio u vrhu liste popularnosti.

»Kontrabas je najveći gudački instrument i proizvodi najniže tonove. Za oktavu je niži od violončela i fagota. Ima četiri žice koje su naštimovane u kvartama naniže: g, d, a, e, a raspon mu je 2 1/2 oktave. Obično se na njemu sviralo sa gudalom, sve dok sticajem okolnosti, jedan malo poznati muzičar, izvesni Bil Džonson, nije zaboravio da ponese svoje gudalo, što ga je prinudio da otkrije da je na basu mnogoće svirati picikato.«

Piter Magbet, basista u grupi Faundejns, rođen 1943. Njihove ploče, snimene 1968. godine, prodate u milionskim tiražima.

»Išao sam iz bioskopa u bioskop. Gledao po sedam, osam filmova dnevno. Slušao muziku sa džuboksova i sa malih gramofona koji su imali užasniju reprodukciju. I lutao, bescilno koračao ulicama. Da, da, uz to alkohol. Bilo kakav. Što jači, što žešći, to bolje.«

Skip Batin, rođen 1934. Zamenio Džona Jorka na basu u sastavu Birds. Vrlo zapažen na njihovom duplom albumu snimljenom uživo 1971. godine.

»Prvi džez basisti koristili su jednostavne harmonije i ograničavali se na osnovni ton svakog akorda. Tako su, na primer, svirali Volter Pejdž u orkestru Benija Motena ili Velman Broud kod Djuka Ellingtona. Pejdž je razvio stil šetajućeg basa korišćenjem melodiske linije kontrapunkstskog karaktera. Nekoliko godina kasnije, basist Džon Kirbi istakao se lakom sonornošću, pokretljivim sviranjem i spremnim korišćenjem tehnikе Voltera Pejdža.«

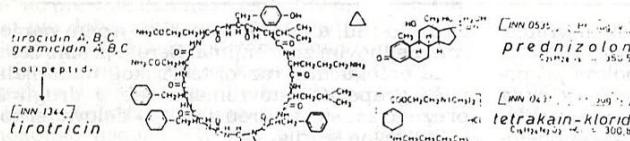
Džens Garfet basista u grupi Dr Huk i Medison Šou, rođen u Kaliforniji 1944.

»U poslednje vreme ništa mi ne polazi za rukom. Doživljavam poraz za porazom. Napustio sam posao, raskinuo s devojkom, razboleo se. Neke stvari su pukle, druge su se srušile do temelja. Ono od čega sam najviše očekivao, ne postoji više. Sve što je moglo i trebalo da dolazi postepeno, od čega je bila sastavljena moja budućnost, pretrovilo se u prah, u dim. To naglo rasterčeće, to olakšanje, za koje sam pomislio da će mi prijati, palo mi je vrlo teško. Više ništa nije imalo značaja, težinu, obris. Sve je bledele, izmicalo, rastapalo se u maglu, u ništa.«

Kris Skvajer basista grupe Jes, rođen u Londonu 1948. godine. Grupa je uzdignuta na nivo kulta. 1976. godine snimio jedan solo album.

»Znam sve džez basiste iz prve generacije. To su: Volter Pejdž (1900 — 1957), Džon Kirbi (1908 — 1952), onda najčuveniji Džimi Blanton (1921 — 1942), pa Rej Braun (1926), naravno Oskar Petiford (1922 — 1960) i još na primer Red Mičel (1927) i Skot La Faro (1936 — 1961). To su oni, velikani basa.«

Fil Leš, basista grupe Grejful Ded, rođen 1940. Album koji ih je proslavio pojavio se 1967.

»Izašao sam iz bolnice iscrpen. Imao sam obilnu terapiju koja je na papiru ličila na poruke iz piramidalne grobnice nekog egipatskog faraona.«

Rendi Hobs basista u sastavu Džonija Vintera, rođen 1948. u Vinčesteru, Indijana.

»Džimi Blanton je muzičar koji je izmenio ulogu kontrabasa. 1939. godine angažovao ga je Djuk Ellington i on je u njegovom orkestru nastupao samo dve godine. Svirao je bas poput duvača: ubacivao je brze pasaže osmina i brze lestvice, uspešno izvodio duge solo-improvizacije u picikatu ili sa gudalom i

razvijao veoma bogate melodische i ritmičke ideje. Njegov ton posedovao je poletnu jasnoću, kakvoj raniji basisti nisu mogli da se približe, a njegov tajming bio je besprekoran.«

Roni Lejn rođen u Londonu 1946. Basista grupe Smol Fejsis.

»Jedina stvar koja me je interesovala bio je bas. Slušao sam bas. Bilo koja muzika da je dopirala iz zvučnika radioaparata, ja bih se usredstrio samo na bas. Iz celine izvukao bih samo potmuli ritam koji pulsira. Ostatak muzičkog komada pretvarao bi se u kulisu, u fon koji se udaljava. Bas bih obasjao snažnim unutrašnjim reflektrom. Vešto uočavao sve detalje i finese. Uživao u tom zvuku. Zašto? Ne znam. Jednostavno, to me je zanimalo i smirivalo. To kucanje velikog, mehaničkog srca.«

Di Mjurej rođen 1946. Basista sastava Spenser Dejvis group. Sa bubnjarem Najđzelom Olsonom osnovao grupu koja je pratila Eltona Džona.

»Džimi Blanton izbjao je u prvi plan čak i kad je u pitanju bila pratnja, uspostavljao dijalog sa solistom ili sekocijama instrumenata i na taj način pružao nove mogućnosti aranžmana. Njegova izuzetna tehniku odražava se u lakoći, gipkoj i mekoj sonornosti, jačini i čistoti okidanja žica. Preteča je savremenog sviranja na kontrabasu i muzičar koji je prokrčio put posleratnim majstorima ovog instrumenta — Oskaru Petifordu i Reju Braunu. Najzaslužniji je za uspeh koji je Ellingtonov orkestar postigao u to vreme. Na nesreću, bolovao je od tuberkuloze. Orkestar je napustio 1941. godine a sledeće godine je umro. Njegov najpoznatiji snimak je Ellingtonov Jack The Bear.«

Mel Saher basista grupe GFR, rođen 1951. Pošto su prodali albine u 10 miliona primeraka počinju saradnju sa producentima kao što su Tod Randgrin i Frenk Zapa.

Tajmaut I

Jeste li čuli za Kongres bas gitarista? Jeste li čuli za festival bas gitare 1969. godine? Niste! Naravno da niste kada je ovo prvi tekst koji svedoči o tom dogadaju. Gde je održan? Verovatno u Vudstoku na Festivalu muzike i umetnosti. Kada? 15. avgusta 1969. godine. Ili sutradan, neko se setio da intervjuje samo prisutne bas gitariste. Sjajna ideja! Na anketnom listu sam prisutan bas gitaristi. Sjajna ideja! Na anketnom listu je stajalo. Napiši nešto o kontrabasu ili bas gitaru. Kaži bilo šta o čemu trenutno razmišlaš. Potpiši se, navedi godinu rođenja i grupu u kojoj sviraš. Ništa više. I prikupljeno je mnogo zanimljivih podataka. Ja ništa ne menjam, ništa ne prepravljam. Neka ovo bude jedna živa slika mladosti, muzike i roka.

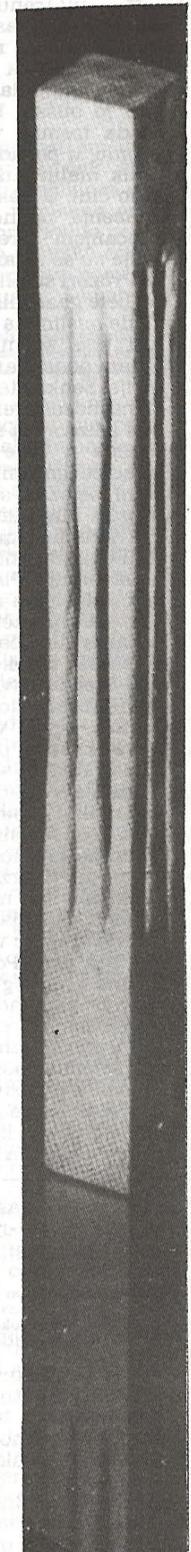
»Ja sam Bas. Taj nadimak prati me od detinjstva. Hej, Bas! To oni mene zovu. Po navici, kao neka mašina, odazivam se. Oni očekuju od mene da se odazovem. Čujem to ime na ulici, u mruku bioskopske dvorane, u snu, svuda. Reagujem kao Pavlovijev pas. To ime mi se ne svida. Nikada ga nisam potpuno prihvatio kao svoje. A drugog nemam. Nisam u stanju da izmislim neko bolje. Moje pravo ime još je gore. Ono takode ne dolazi u obzir. Praktično, ja nemam ime. Odazivam se na Bas. A, u stvari, zovem se Džek, Džek Kasadi.«

Džek Kasadi, bas gitarista Džeferson Erplejna, uhapšen u hotelu »Rojal Orleans« u Nju Orleansu 1969. Osuden na 2 1/2 godine zatvora, uslovno. Ukrzo zatim osniva novu grupu.

»Petiforda je 1943. godine angažovao Čarli Barnet, a zatim radio je još sa Rojem EldriDžom u njujorškom Oniks Klubu. Snimao sa Gilepsijem, Bajason, Velingtonom i drugima. Važniji angažmani: B. Ribern, K. Hokins, Ellington, Vudi Herman. Svirao sa Belsonom i Seversom. Godine 1958. bio na turneji po Evropi i odlučio da se tu i nastani. Nastupao u Francuskoj, po Skandinavij i u Austriji. Poznat kao sledbenik Džimija Blantona. Bio istaknut muzičar i jedan od najuspobnjih tehničara svog instrumenta i, uz Reja Brauna — najbolji basista koji se pojavio posle rata.«

Glen Kornik bas gitarista Džetro Tala, rođen 1947. Posle prvih uspeha napušta ih da bi formirao svoju grupu.

»Dobro, reče on. — Nadi bas i dodji večeras da sviraš. — Ali, ja... zaustih da kažem da nikada nisam držao bas gitaru u rukama, ali brat me zviziš u cevanicu ispod stola, tako da mi reči zapeše u grlu. Čovek se udalji, a moj brat ispaljio svoju tiradu: — Učio si gitaru, uzimao si privatne časove, polagao solfeđo pred komisijom, čoveče, ti znaš i bas kao svoj džep! — Da, ali... I tako sam počeo. Došao sam te večeri, uzeo basgitaru, pustio ih da počnu i sam se postepeno uključio. Tako je bilo.«

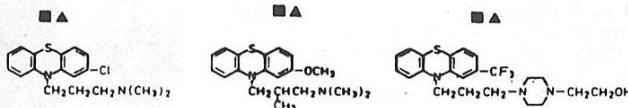
ante marinović

Pol Samuel—Smit, bas gitara u grupi Jardbirds, rođen 1943. Prvobitno nastupaju kao Metropoliten Bluz Kvartet. Bilo je to 1963. godine. On ih napušta 1966. a zamjenjuje ga Džimi Pejdž.

»Mnogo je bilo majstora kontrabasa. Napisana je istorija džeza. Tamo kaže da su najznačajniji Ed Garland, Bob Eskudero, Boyd Nelson, Pops Foster, Bob Hagart, Slem Stjuart, Pol Čembers, Džordž Divivije, Persi Hit, Al Mak Kibon, Milt Hintron... Nije vam dovoljno? Jedan od najboljih — Carls Mingas, pa onda Edi Safranski, Džimi Garison, Arti Bernstein...«

Les Čedvik, basista sastava Geri i Pesmejkersi, rođen 1943. u Liverpulu. U njihovom velikom hitu pominje se reka Mersi koja protiče u blizini Liverpula. Po njoj je zvuk te grupe dobio ime »mersi-zvuk«. To su glasovi 80 hiljada trošnih kuća i 30 hiljada ljudi koji žive od socijalne pomoći

»Ne sviram od kako sam se razboleo. Ubrzo, umro je i moj otac. Pala je prašina na nju. Ako hoćeš, uzmi je, nosi je. Meni ne treba više. (Nije bilo ovako. Nije htelo da mi pozajmi svoju basgitaru. Ispao je prava prokleta cicija. Ali, zbog priče, zbog efekta koji je baš ovde potreban, neka bude kao da je dao, s oduševljenjem.) Moja terapija? Šta će ti to? Dobro. Imam ovde neke papire. Pogledaj ih. Još bolje, ponesi ih sa sobom. Čao!«

Džek Brus, jedan od vrhunskih britanskih basista — pevača.

Rej Braun (pravo ime Rejmond Metjus) započeo svoju karijeru muzičara 1944. godine kod Džimija Hinslija. Sledeće godine angažovao ga Dizi Gilepsi. Između 1948. i 1951. pratio Elu Fidčidera na turnejama (u to vreme on je bio suprug). Angažovao ga zatim Oskar Piterson, sa kojim je svirao punih petnaest godina. Uz Blantona i Petiforda, Rej Braun je jedan od najboljih basista u istoriji džeza. Sa lakoćom izvodi melodijski najbogatiju liniju i u stanju je da održava i najbrža tempa. Besprekorno i efektno svira u svim registrima.«

Art Grant, basista u grupi Edgar Brajton Bend, rođen 1950.

»Razmišljao sam o tome kakav je basgitarista kao ličnost? Zašto se opredelio baš za basgitaru, a ne za neki drugi instrument? Nema pravog odgovora. Jednostavno, to je tako... Ali, pokazalo se da su basgitaristi ipak jedna posebna vrsta ljudi. Oni su staloženi, mirni, uporni. Na njihovim plećima je dobar deo orkestra. Drugi mogu da pogreši, ali basgitarista — ne. Meni se čini da i njihova lica nešto govore. Pogledajte ih samo! To su ljudi u koje se možete pouzdati. Mnogi su visoki, crnokosi, sa fino odgajenim bradama. Nikada se ne krevanje i ne skaču po bini. Deluju iz drugog plana, diskretno, ali bez njih se presto ne može.«

Pit Setera, basista sastava Čikago. Na jednoj košarkaškoj utakmici napala ga četiri čoveka zbog duge kose 1971. Prebijena su mu četiri prsta, pa je podvrgnut operaciji koja je trajala 4 sata.

TAJMAUT II

Pedeset i šest basgitarista na jednom mestu! Možete li zamsiti orkestar od 58 basgitarista? Ne možete. Ja, boga mi, mogu. To je strava. Strava i užas! Napravio sam proračun muzičke snage i opreme koja bi bila potrebna. Bio bi to zvuk koji razara. Kakav Boing, kakav DC 10, zvuk njihovih motora je pravo šaputanje prema grmljavini grupe »BAS '69! Napisao sam partituru i podelio im. Evo ih kako se penju na binu. Uključuju svoja pojaćala. Crvene strelice skaču na MAX. Popucaće membrane. Znao sam: bubne opne u prah i pepeo, Eustahijeve trube u srču. Posle deset taktova probijen je zvučni zid, a onda je zavladala panika... Na Basfestu 1970. i 1971. podelicemo posetiocima specijalne zaštitnike za usi i besplatno, pilule za umrejenje. Onima sa slabim srcem — pristup zabranjen!

»Ostali značajniji basisti? Pops Foster, Carls Mindas, Edi Safranski, Vilbur Ver, Džimi Garison, Edi Gomez...«

Piter Elhin, bas gitarista i pevač grupe Big Braders i Holding Kompani, rođen 1944.

»Prvo pojačalo poklonio mi je Bato Džo. Držao je diskop klub u staroj, napuštenoj pivari. Sećam se kosih, crnih greda i ogromnih kaca i bazena za pivo u polumraku. U jednom ugлу Bata Džo beše sklepao kabinu za diskodžokeja. Tamo ga nadoh loše raspoloženog i pripitog. Kada mu se obratiš i rekoh zašto sam došao, on odmahnu rukom i prozobiri: — Nosi, samo ti nisi, i onako je sve propalo! Njegov diskop klub, prvi u gradu beše bankrotirao. Bata Džo brinuo se o muzici i svom piću, a u finansijama tada još ne beše vešt.«

Dejv Najts, bas gitarista grupe Prokol Harum, rođen 1945. Napušta grupu pre izlaska prvog albuma.

»Pops Foster debitovao u Nju Orliensu svirajući violončelo, a zatim se posvetio kontrabasu svirajući na rečnim brodovima i po lokalima Storivila. Godine 1920. svira u Sent Luisu kod Čarlja Krita. 1927. prati Luja Armstrongu u Njujorku. 1942—1945. radi na železnici kao konduktér, ali ga to ne sprečava da učestvuje na snimanjima i koncertima. Nešto kasnije

postaje zvezda u programima Rudija Bleša i saraduje sa grupom Luca Votersa. Pops Foster poznat kao jedan od prvih specijalista na kontrabasu. Tipičan predstavnik slap-stila. Harmonijska jednostavnost, kao i snažna i čvrsta ritmička struktura njegovog basa bila je zahvalna baza za kolektivnu i solističku improvizaciju ansambala Nju Orliens Džeza.«

Džim Rodford, bas gitarista grupe Argent, 1945. Prvi album snimljen 1970.

»Moja devojka Fontela Bas i ja najčešće smo spavali u ritmu grupe Dip Parpl. Ili Slejd. Bilo je to ludo. Ja sam naravno pratio basistu, a ona — klavijature, organu i mug. I tako, gibalj smo se sve do orgazma. Hej čoveče, kad se samo setim! Fontela je pokušavala da pева. Povremeno je imala uspeha. Ali čuj njen prezime: BAS. Prava devojka za jednog basgitaristu.«

Gizer Batler, Blek Sabat, 1949. Savršeni majstor teškometalnog roka. Snimili nekoliko zlatnih albuma uprkos nepovoljnih kritika.

»Carls Mingas raspolažao je temeljnim poznavanjem i razumevanjem muzike. S lakoćom dominirao u svakom društvu, imao gargantuanske apetite, voleo da se razmeće podvizima seksualne prirode i bio izrazito plahovite naravi. Sa osam godina počeo da uči trombon, ali je ubrzano odbacio taj instrument i prešao na čelo. U srednjoškolskom orkestru prihvatio se basa, koji je ozbiljno učio kod Reda Kalendara i jednog bivšeg člana Njujorske filharmonije. Zabeležene su njegove reči: »Jedno vreme bio sam se usredstrio na brzinu i tehniku, kao da su same sebi svrha. Cilj mi je bio da svim drugim basistima uteram strah u kosti.«

Džon Bekon basista grupe Kvin. Naporno vežbaju 18 meseci i 1976. zaposeduju sve top liste.

»Nije bilo dovoljno da znaš da sviraš. Ne. Morao si da se kvalifikuješ u svet roka. A proces ulaska imao je nekoliko faza i ponekad bivao jako komplikovan. Pre svega — puštanje kose. Niko sa kratkom kosom 60-tih godina nije mogao da bude roker. Zatim oblačenje i ponosa. Čuti ili govor u žargonu. Slušaj muziku i idu u diskoteke. Čitaj rok magazine. Puši cigarete i ispijam žestoka pića. Ako si basista — pusti bradu. Vazi motocikl i budi grub sa devojkama. Pravi se da ti nije stalno do njih. Napusti bar jednu bez ikakvog razloga. Probaj haš, savij po neki džoint. To je to. Onda si roker bez greške.«

Džefri Hamond — Hamond, zamenio Glena Kornika na bas gitaru u grupi Džetro Tal.

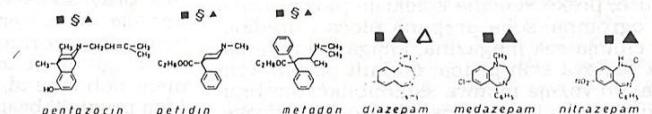
»Slušam djezel i odlazim na koncerте. Moji uzori su savremenii majstori kontrabasa. Naročito Gari Pikok (1935), pa onda Čarli Hejden (1937), Čak Izraels (1936) i eventualno Stiv Svelou (1940).«

Endi Frejzer, 1952, svirao bas i komponovao u grupi Fri dok se nije raspala 1971. Zatim osniva sastav Pis, pa Šerks itd.

»Mingas je svirao sa Li Jangom, Armstrongom, Hemptonom, Parkerom i drugima. Uporedio sa sviranjem bavio se i komponovanjem. On je očekivao od svojih dela da slušaocu uruče sasvim specifičan emotivni »paket«, na primer: ono što je on proživljavao zbog rasne diskriminacije ili kako je tugovao posle smrti Lestera Janga ili kako se osećao dok se nalažio na odeljenju na mentalno obolele u njujorskoj bolnici Belvi.«

»Džordž Harison, gitarista Bitlsa. Najsakromniji u svakom pogledu. Poslednji počeo solo karijeru. Bez naročitog uspeha. Doživeo veliku blamažu sa hitom Maj Svit Lord, kada je otkriveno da je to plagijat. A na basu je bio Makartni.«

»Tačno je da sam uzimao drogu. Na kraju i LSD. Imao sam prividenu, padao u krize. Prijatelji su me nagovorili da se lečim. Sad sam dosta dobro. Uzimam samo ono što mi moj lekar prepiše:«

[Džon Ričard Dikn, bas gitarista grupe Kvin, 1951.

»Najčešće strada sluš, što je i logično. Od te stravične buke pučaju bubne opne. Dolazi i do težih i trajnih oštećenja uha... Da, da, hronično. Bas gitaristi imaju velikih problema sa ušima... Duševni poremećaji su retki. A droga, to je već nešto drugo. Ima zavisnosti. Ali, najviše se troši alkohol. Da, da. Hoćeš li da popiješ nešto? Ima votke, kako da ne!«

Mat Vinvud, 1948, svirao basgitaru u originalnoj postavi Grupe Spensera Dejvisa.

»Bilo je tuča na koncertima. Muzika poneće te momke. Dodu pripiti, a i alkohol se uvek prokrijumčari... Samo jedno ubistvo. Sećam se, naravno. Ubijen je jedan mladić. Neko je pucao u gužvi i on se srušio prostreljenih grudi... Optuživali su nas da smo loši, da širim negativnu energiju, da javno uzimamo drogu, da provociramo... Prekinuli smo turneju. Kroz par meseci galama se stišala i počeli smo ponovo da nastupamo...«

Dik Tejlor, 1945, bivši basista Rolling Stounsa, sa Fil Mejom osniva grupu koja nije imala veći uspeh.

LEGENDA

- — neop-hodan lek
- ▲ — lek koji snažno utiče na psihofizičke sposobnosti pacijenta; za vreme terapije zbra-njuje se rad za mašinom, upravljanje automobilom, programiranje roboata i sviranje na basgitaru
- △ — pacijent morabit upozoren na delovanje leka
- ξ — OPOJ-NA DROGA
- — dozvoljena primena samo u domovima zdravljaja i u bolnicama
- — dozvoljena upotreba i bez lekar-skog recepta

»Imali smo jednu mantru koju smo nazvali Molitva velikog Basa. Izgovarali smo je zajedno pre koncerta kako bi nam nastup što bolje uspeo. Glasila je otrilike ovako: — Ja, Veliki Bas sa svojom decom, kunem se svim rokerima u 12 apostola, i u 40 svetih mučenika, i u 318 svetih otaca, kunem se bez ikakve obmane da sam vam prijatelj ja i moja deca, dok ste iskreni. I da idu svi ljudi po celom svetu bez ikakve bojazni, i da im ne bude nikakvog nasilja, nego da sviraju, pevaju, igraju, slušaju muziku i vesele se slobodno, a ono što je po zakonu da poštuju. Ako li ovo prestupim dabogda mi popucale sve žice na gitari, i sve membrane, dabogda mi pregorela sva pojačala, a kiša rastera posetiocu sa koncerta.«

Greg Lejk, zvan Veliki Bas, grupa Emerson, Lejk i Palmer.

»Zamisao nije bila nezanimljiva. Mingasova nastojanja urodila su muzikom koja je ponekad bila uzbudljiva, a ponekad nije, što je i sam Mingas priznavao. Najbolje rezultate on je postizao onda kada je zaista uspevao da natera soliste da se drže ideje koju im je pre svirke izložio, i tada bi se čula emotivno objedinjena muzika što u džezu često predstavlja nedostatak i veliki problem. Mingas je bio tvrdoglav čovek i uporno se držao puta koji je izabralo. Sredinom 60-ih povukao se iz zdravstvenih razloga. Bio je veoma izražajna ličnost, pa je u svoju muziku uneo svu svoju agresivnost i svoje intelektualne preokupacije. I kao pratalac i kao solista bio je veoma darovit muzičar.«

Klaus Virman, basista u više grupe.

TAJMAUT III

Vi se ljutite i uzvikujete da nije bilo baš ovako. Dobro. Ne kažem da niste u pravu. Ali, pružamo šansu ovoj priči. Neka se razgori, neka se rasplamsa. Neka kreće u ritmu basa u punom zamahu. Ako Makartni ne zna ništa o Mingasu, pa trebalo bi da zna, ali to nije važno. Ako je jedna izjava pripisana Lejku, a trebalo je možda Čendleru — to nije bitno. Jer, svi su oni basgitaristi, svi pripadaju jednom svetu, istom esnafu, istoj umetnosti. Svima im je ljubav bas i basgitaru i dozvolimo da ih to osećanje ujedini. Neka svi daju mali doprinos građenju jedne snažne i slojevitje ličnosti, kakva bi trebalo da bude ličnost jednog Basa. Ličnosti koja je sjedinjena sa muzikom tog jednostavnog i snažnog instrumenta. Živeo bas! Živeo Bas!

»Imali smo jedan londonski autobus, da, da, onaj na sprat. U njemu smo putovali na naše turneve. Ujedno taj bus bio je i deo pozornice na kojoj smo nastupali. Mene su prvič najavljivali: — Na basu, vozač ovog busa, njegov glas je u bas registru, a zove se kratko — BAAAAAAAAS!«

Bili Heton bas gitarista u grupi Foremost, rođen 1941. Grupa je prvič imala dosta komplikovane ime, do konačne verzije koju im je dao Brajan Epštajn.

»Začuđicete se, ali moja omiljena literatura je iz oblasti džeza. Larusov »Rečnik džeza« koji je napisao Frank Teno. Ili »Istorijski džeza« od Džemsa Linkolna Količera. Pa onda knjige Leonarda Federa, Lisijena Malsona i drugih.«

Džon Rostil, bas gitarista u grupi Sedous, rođen 1942. Radili kao prateća grupa Klifa Ričarda. Početkom 60-ih snimaju instrumentalne numere »Apacha«, »FBI«, »36-24-36« i druge. Uticali na Nila Janga u vreme kada je počinjao da se bavi muzikom.

»Rok je zasluzio ozbiljno sociološko razmatranje. Time sam se bavio neko vreme. Zapazio sam da uvek postoji bar tri varijante roka i rokera: blaža, teža i ekstremna. Pripadnost potrebuje iskazivala se na različite načine, počev od dužine kose — duga, duža, najduža, preko veličine kolekcije ploča i traka — skromna, velika, ogromna, soba prepuna ploča i uredaja, pa sve do redovnog čitanja rok magazina, knjiga i skupljanja postera, poznavanja sastava svih grupa, do kult poseta koncertima i festivalima, do vožnje motora samoubilačkom brzinom, pa čak i do neumerenog konzumiranja alkohola i droge, sve u cilju dokazivanja odanosti rok ideologiji.«

Alen Longmur, basista grupe Bej Siti Rolers, rođen 1953. u Edinburgu.

»Drugovi iz škole osnovali su rok grupu. Bilo ih je valjda dvojica ili trojica iz našeg razreda. Probe su držali u jednoj fiskulturnoj dvorani, kasno uveče, kada se završe svi treninzi i utakmice. Dolazili su ujutru neispavani i sa podočnjacima, neki su bili i mamurni. Pravili su se važni, čak je bilo super i da dobiju lošu ocenu. To bi se odlično uklapalo u imidž rok muzičara. I jednom prilikom odem ja na njihovu probu. Kada su odložili instrumente zbog cigaret pauze, ja pridem, uključim bas pojačalo i odverglam par rifova. Oni se zabeleknu. Hej, ti kriješ da znaš da sviraš na basu?! Ne krijem, odbrusim ja, ni sam ni znao da znam. Tako sam ih otkačio.«

Klinton Vorvik bas gitarista u grupi Mud Bluz. Rođen u Birminhemu 1949. Postižu uspeh pesmom »Idi sada« koja dospeva na prvo mesto britanske top liste. Serija od 6 zlatnih albuma omogućuje im da otvore sopstvenu diskografsku kuću.

»Napisao sam odu basgitaru. To je tačno. Jesam. Ali, više se ne secam svih stihova, ne znam je napamet. Suština je bila otrilike ova: Moji prsti gore dok sviram na basgitaru / Plamen

se širi niz debele metalne žice/ Njeno telo iskri sve dok se i moje telo ne zapali/ Vatra nas zahvata i prožima/ Ta buktinja divno svira, ali se naglo pretvara u pepeo/ Ono što ostaje to je dim i sećanje na sjajnu muziku. . . Naravno, na papiru je bilo mnogo bolje.«

Ričard Makrekan, 1948, basgitarista u grupi Rorija Galahera 68.

»Znam ih sa koncerata Stounsa u Americi. Ginzburg nam je recitovao svoj »Urlik«, a Barouz poklonio po primerak »Golog ručka«. Naša kult knjiga bio je Kraukov roman »Na putu.« U vreme mamutskih turneja osećali smo se i ponašali kao unezverene aveti iz njegove imaginacije, stalno u pokretu, stalno na putu. Džeger je bio Din Morijarti, a ja sam preuzeo ulogu Sola Peredajza. To nas je zabavljalo.«

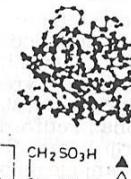
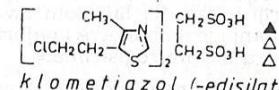
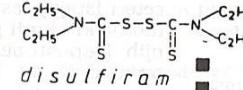
Bil Vajmen, 1936. iz Kentaa. Zamenio Dika Tejlora, jednog od osnivača Rolling Stounsa. Javio se na oglas u »Melodi Mejkeru«. Njega su izabrali.

»Uzmete Tinctura amara, to je gorka otopina, i popijte je sa kapsulom hloridazepoksiда. Ili uzmite temazepam kao eliksir, a imate i hidroksizin u vidu sirupa. I biće vam lakše. To vam preporučujem. Znam iz ličnog iskustva. Kada dodem sa svirke potpuno otkaćen, rastrojen, umoran, ja sebi pripremim jedan ovakav koktel sa farmakopejskim čajem, eventualno. Nema opasnosti od zavisnosti, to su priče za malu decu. Znam sve simptome apstinencije: znojenje, palpitacija, nemir, smetnost, ponekad deliriju i konvulzije, a zabeleženi su i smrtni slučajevi. Zašto se znojim? Da li sam uzneniren? Čoveče, ja sam basgitarista! I time je sve rečeno. . .

[INN 0943]

kimotripsin

lančani polipeptidi proteolitski enzim
Mr = 30 000

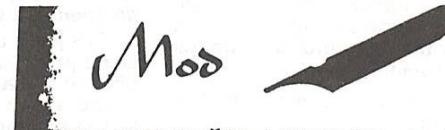
Rik Greč, Bordo, 1945. bio u londonskom undergraund sastavu Femili. Napušta ih 1969. i prelazi u super grupu Blajnd Fejt (Erik Klepton, Stiv Vinvud, Džindžer Bejker).

TAJMAUT IV

ETO, TO JE BILA KRATKA PRIČA POSVEĆENA BASGITARI. Zahvaljujem se upornom čitaocu koji je imao strpljenja da pažljivo sasluša sve što je ovde rečeno. Divni su ljudi ti basgitaristi. Les Brejd iz Svinging Blu Džinsa, Li Dorman iz Ajron Baterflaja (numera. »U vrtu života« snimljena je za Atlantik Rikords), pa Geri Tein iz Juraja Hipu, Berni Kolvert iz Holisa, Džim Filder iz Majke Invencije, Tim Šmit, Kris Glen, Greg Lejk (da, onaj Lejk iz Emerson, Lejk i Palmera), Pat Dogerti, Džon Mekvi, Džon Rostil (divan momak, poginuo od udara struje, svirao u Šedouzima, a pre njega Brajan Luking i Džet Haris), Lio Lajons, Tom Mekgins, Rej Šulman, Greem Najt, Čes Čendler iz Animalsa (1966. on otkriva Džimi Hendriksa i ostaje mu menadžer sve do Džimijeve smrti 1970. godine), pa onda Noel Reding, Rik Danko, Pit Kvajf i mnogi, mnogi drugi. Preko stotinu basgitarista i kontrabasista u jednoj priči! *) To je dostignuće, to je pravi šou. I sve u slavu jedne moje (zašto da krijem?) velike želje: da uzmem basgitaru, da uključim pojačalo, da se ponem na pozornicu i da sviram, da sviram, da sviram. . . Ništa drugo mi ne treba. Bas na 220 V. Ja u sedmom nebuh. Oko mene dobar bend, dobro se razumemo, odlično se zabavljamo. Moji prijatelji basgitaristi, sa cigaretama zapepljenim za donju usnu, odlazu svoja pića na šank i aplaudiraju. Ko je večeras na basu? — čuje se diskretan šapat okolo. Zove se Bas! Čuj: Bas! Pravo ime za basgitaristu. Još nisu čuli za mene. Ko je ovaj novi basgitarista? Neko nov i nepoznat. Čujmo ga, ljudi! Kako sjajno svira! Ovo je njegova noć. Ovo je njegova priča!

1989.

ante marinović

OTREZ, IZMJENIČNI | Wechselzug m., Breitfederzug und pen stroke, broad pen face | trait m. de plume large, i.m. pl. à la plume de ronde | podskupina tipografskog oblika; obuhvaća pisma izvedena širokim perom (rom). Poznati su suvremeni predstavnici ove podskupine legende, Quack, Ondine, Diskus, Splendor, Fluidum, Raffia.

* Trideset i jedan kontrabasista, devetnaest džezmuzičara i dvanaest velikih orkestara. Pedeset devet basgitarista, šesnaest rok muzičara i četrdeset dve rok grupe. Uz to šest pisara i dve ličnosti iz romana. Ukoliko želimo tačan račun, Pisac.